

# השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

ע"מ

עין משפט  
נר מצוה

(א) לקמן ק"ט: (ב) נעיל  
(ג) ע"מ: (ד) ז"ל  
שכר: (ה) ז"ל לשכר  
(ו) ז"ל לשכר

## תורה אור השלם

1 והארץ לא תמכר  
לצמחת כי לי הארץ כי  
גרם ותושבים אתם  
עמדי: ויקרא בה כג

לרכוש שאני. שמה תפול תחמיו בגשר או שתשליכונו בנחת הפחמים: ואין לו עליו. אין לשוכר על המשכיר: אלא תרעומת. שהשכיר לו חמור כחובה: דשכיר למיגר. מולא חמור אחר כלן לשכור: אם יש בדמים. של נבילה: ליקח. זו חמור כל שהוא: יקח. וישלים

דרכו דהא שיעבד לו חמור זה ותנן במתניו(ט) מתה חייב להעמיד לו חמור אחר. ומשני בשאין בדמיה ליקח: ופרכינן ואם יש בדמיה לשכור. ימכור שוכר זה את הנבילה באשר הוא שם ושכור חמור לעצמו דהא שיעבד לו חמור זה ותנן במתני' מתה חייב להעמיד לו חמור אחר: לא מכלינן קרנא. וכי תנן במתני' חייב להעמיד לו חמור [אחר] היכא דמתה עבודה בבית העלים דמוסף ולוקח חמור ולא כליא קרנא אבל למוכרה ולהוציא הדמים לשכור אחרת לא: ישא האילן. מי שמישקן אילן לחצירו כי הני משכנתא דסורא דכתבי במשגל שניא אילין מיוקח ארעא דא בלא כסף לעיל (ד' טו): שניס אסורין בו. לבקע עניס ולשרוף דאי שריף ליה ליה כליא קרנא דמלוה ואי שריף ליה מלוה כליא קרנא דלוה: הדרא ארעא. דדהו וז סהן לוקחין בדמי העלים ושמה יפגע יובל צמח שני המשכונא וקא כליא קרנא דלוה: שאינה חוורה ויובל. אלא ימתין עד ששים ותחזור לו: והארץ לא תמכר לנמיתוס. כלן פירש לך טעמו של מלות יובל. אלמא אין היובל מוציא אלא קרקע שאם לא הייתה מלות יובל הייתה נלממת: ה"ג אלא הכא במאי עסקינן בזמן שאין היובל נובג. דלא כליא קרנא: נילגהיה לציבי. אי לא למכילא קרנא חייש ל"ל ליקח בו קרקע יבקע המלוה את העלים וישרפם: וימנין דשלמו ליה ימי משכנתא. שנים שהיה האילן ממושקן לו יכלו לפני היובל ארבע או חמש שנים ואותן שנים יאכל ליה את הפירות קודם שתשוב לבעלים ולעולם מכלינן קרנא: אם נתן. את השכר ואפילו כולו: לא יעול. כדמפרש לקמן(י) דהתובע ידו על התחמוה: אם נתן לא יעול. בחמיה. והלא טענת התובע נכריא וחוקה מטענת התובע דלמיר ליה הב לי היא ספינתא גופא דהא אמרת לי ספינה זו ואנא מיייתנא כלן חמרא ואוליך למקום שהתנית דהא אנא יין סתם אמרי וכיון דבעל היין יכול להשלים תנאו חייב הספן להעמיד לו ספינה: ימח

אילו עד הכא בעית צמייה לאו אגרא בעית צמייה. תימה דהשתא מיהא ללאו עד הכא צמי למימי למה יתן לו שכר וי"ל דהא דקאמר לעולם ללא שכר לאגורי היינו לפי אותן דמים (שהשכיר מזה אבל צפתי פורתא ימלא אלהשכיר והרי נהנה במה שצא

עד כלן לכן נותן לו חצי שכרו ואין לרין לפחות המשכיר משכרו מה שזה נותן עמה יותר מעט מכאן ואילך כיון דהוא אנוס א"נ כגון שיוכל למכור סמורתו צמקום שמת החמור וירויח בה ויש סותרים הדבה שאין צמיאין סמורתן אלא עד כלן יתן חצי שכרו: ואם יש בדמיה לשכור ישכור רב למעמיה. ה"מ לשנויי דאין בדמיה לשכור אלא רוב פעמים יש בדמיה לשכור והאמת משני ליה והא דלמיר בסוף פרק השואל (לקמן דף קג.) אי דלמיר בית זה ונפל אודא ליה ולא אמר אס יש בדמיה לרב ליקח יקח ולשמואל אפילו לשכור ישכור דהתם אין הבית עומד למכר אלא להספיק עליו ולחזור ולבנותו כבתולה וכיון דל"ל בית זה ונפל אין למכרו וגם לא קבל עליו להספיק יציאה צננין בית זה אלא בית זה כמו שהוא השכיר לו לדור בו כל זמן שיוכל וכי נפל אודא אבל חמור שמת אין עומד אלא למכרו בדמים ולכן יש בדמיה ליקח יקח לשכור ישכור: והא הבא דבי פמי יובה. ולבדמיה גופא א"ש אע"ג דהשתא נמי דליקח הקרקע קרי כליא קרנא מ"מ נפקא מינה ללוה דלא לילגל לציבי דומנין דשלמי ימי משכנתא מקמי דלימטניה יובל או איתרמי ליה זוזי ופריק ואכיל מרתי או מלת שנין קמי יובל אבל לרב דלמיר לא מכליא ליה קרנא קשה ליה דמ"מ כליא קרנא כיון שלנסוף לא תשאר הקרקע ציד הלוה: במוכר שדהו א"ס שנה. קס"ד כיון דלומן ארוך כ"כ מוכר לו לא חשיב כליא קרנא: אילימא בין סתם ובפינה זו אם נתן אמאי לא יעול צימא צימא דהי הב צי פנינתך ואנא מיייתנא חמרא. לא מבעיא אס לא נתן שלא יתן דקתני אלא אפילו אס נתן כנר יחזור ויטול כיון שזה יכול להביא יין והמשכיר אינו יכול להביא ספינה זו שהתנה ולא דמי להא דלמיר לעיל אילו עד הכא בעית למימי כו' דהתם מהני ליה שיוכל בקל אלהשכיר מכאן עד מקום שירצה או למכור שם סמורה דכפרישית לעיל אבל הכא לא שייך למימר הכי שהיין נטבע ומה ימכור אבל אין לפרש דהכי פריך אמאי לא יעול שכר חצי הדרך שלא הלך עדיין אבל שכר חצי הדרך שכנר הלך ניחא ליה שלא יעול דא"כ הא דקתני אס לא נתן לא יתן דמשמע שלא יתן כלל אפילו שכר חצי הדרך ה"ל לאקשווי אמאי לא יתן כלל:

מד א ב מ"י פ"ה מהל'  
שכירות ה"א ועי'  
בהשגות ובמ"מ סתם עשין  
פט טושי"ע ח"מ ט"י טז  
ספיק ח:  
בה ג מ"י שם הלכה ג  
ועיין בהשגות  
ובמגיד משנה טושי"ע שם  
ספיק ב:  
בו ד מ"י שם טושי"ע שם  
ספיק א:  
בו ה ו מ"י שם טור  
וסו"ע שם ספיק ג:  
בח ז מ"י פ"ה מהל'  
שמיטה ויובל הלכה ג  
ג סתם לארין ערה:  
בח ח מ"י פ"ה מהל'  
שכירות הלכה ג  
סתם עשין פט טושי"ע ח"מ  
ט"י טז ספיק ד:  
ג ט מ"י שם טושי"ע ספיק  
ב:

לא קשיא זמנין דשלמו שני משכנתא מקמי יובל אי נמי דמטו ליה זוזי ופריק לה ארבע וחמש שנין מקמי יובל ת"ר השוכר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך ר' נתן אומר האם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן היכי דמי אילימא בספינה זו ויין סתם אם נתן אמאי לא יטול צימא ליה הב לי ספינתא דאנא מיייתנא חמרא אלא בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן נימא

אלא בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יטול אלא אפילו לא נתן יש לו לתת כל השמירות שהרי קנה המשכיר כל השמירות במשיכת השוכר את הספינה כיון שזמון המשכיר לקיים תנאו או אפילו בלא משיכה כיון שמשיכה יכול לקיים תנאו ושוכר אינו יכול לקיים א"כ מולו גרם והרי כחומר בו ויתן לו מחצי הדרך שלא הלך כפועל בטל וקשה דלמתי יתן לו כלל מחצי הדרך שלא הלך אפילו כפועל בטל כיון שאירעו אונס הא אמרינן לעיל (דף עו.) היכא דהשוכר אנוס דלמיר מיטרא דא"ל להשקותה דהוי פסידא דפועלים ומשמע לעיל דכל אונס שאירע לבעה"ב שלא היה לו לידע יותר מן הפועלים הוי פסידא דפועלים והכא נמי על כרחך פריך שיתן אפילו שכר חצי הדרך שלא הלך מדניתחא ליה הא דקתני אס נתן לא יעול דמשמע אס נתן כל שכרו לא יעול כלל ומיך ריב"ן דלעיל שהפועלים לא אבדו כלום רק שנתבעו אין נותן להם כלום אבל הכא שהמשכיר הפסיד ספינתו כפועל בטל מיהא אית ליה כיון שזמון לקיים תנאו: